

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

vers. 12.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82999](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82999)

„tutus ad eum erat Christus, non quod opus esset, sed
„ut hanc eius fidem probaret. Quare hoc p. asertim no-
„mine ipsam commendat, quod acquiescat in nudo
„verbo.]

Hic si necessario B. Virginem excipit, in qua Chri-
stus maiorem fidem inuenit, cur non eandem à con-
ditione peccati contrahendi, à concupiscentia pari
modo excipiendam indicat?

VERSVS 11.

*Dico autem vobis, quod multi ab o-
riente & occidente venient, & re-
cumbent cum Abraham & Isaac,
& Iacob in regno caelorum.*

QUESTIO I.

An Ecclesie vniuersitas hinc probetur?

Ecclesia v-
niuersalis.

Nec nouum aut inusitatum aliquid à nobis agit,ur,
cum hinc Ecclesiae multitudinem, & catholicam
diffusionem probamus. Augustinus contra Donati-
stas frequentissime ex hoc loco iam olim tractauit, ut
ostenderet, non in solo Africa angulo Ecclesiam esse.
Vide Sermonem 6. de verb. Domini.

VERSVS 12.

*Filii autem regni euicientur in tene-
bras exteriores.*

QUESTIO I.

Qui filii regni, & tenebrae exteriores?

§. 1. Filios regni appellat eos, qui ad regnum vocati,
promissionem habuerunt, quibus omnia ita
collata sunt, ut per ipsos solos steterit, cur depelleren-
tur, eorum videbatur hereditas Rom. 9. 4. quorum ad-
optio filiorum, & gloria & Testamentum. Vbi ergo
peregrini ἀνακληθήσονται ἐν τῇ βασιλείᾳ, siue ut legunt
Chryl. & Euthym. ἐν τοῖς καλοῖς ἀεγείᾳ, in sinibus
Abraham. Ineptè omnino filios regis Castalio ap-
pellat.

Tenebrae
exteriores.

§. 2. Tenebrae exteriores luci internae & domesticae,
quae in coenaculo conuiuentium erat, opponitur.
Nulla ergo extra regnum illud lux est, sed tenebrae ex-
teriores, nihil solati, nihil non plenum supplicii.

§. 3. Stridor dentium est dolentium, & indignan-
tium, & dolores utique molire conantium, sed ir-
rito conatu, sanctia seipsam puniente. Similitudo
sumpta ex carnatione, in qua facies & lumina collu-
cent; foris omnia tenebris inhorrescunt. Insignis lo-
cus contra atheos & irrisores, qui sarcasmos in piete-
tem exercitos, tam horribili dentium concussu luent.

QUESTIO II.

*An hinc atheismus de duobus principijs
refutetur?*

Marcion A-
brahamum
& patriar-
chas da-
mnabat.

§. 1. Irenaeus aduersus Haereses lib. cap. 18. Deum
Abrahami & Patriarcharum vnum eundemque
cum Deo noui Testamenti hinc probat. Vnus autem &
Marcion, & qui ab eo, expellentes ab hereditate Abraham, cui
Spiritus per multos, iam autem & per Paulum testimonium
reddidit: Quoniam credidit Deo, & deputatum est ei ad ius-
ticiam: & Dominus primum quidem de lapidibus excitans fi-
lios eius, & faciens semen eius, quasi stellas caeli, dicens. Quoniam
venient ab oriente, & ab occidente, ab Aquilone, & Austro, &
recumbent cum Abraham, & Isaac & Iacob in regno caelorum.
Iterum dicens Iudeis: Cum videritis Abraham, & Isaac & Ia-
cob, & omnes Prophetas in regno Dei: vos autem proici foras.
Manifestum (est) ergo, quoniam qui contradicunt salutem eius,
& alterum prater eum, qui promissionem feceris Abraha, for-

mant Deum, extra regnum Dei sunt, & exheredes, sunt in
corruptela, frustrantes, & blasphemantes Deum, qui in ri-
gnum caelorum introducit Abraham, & semen eius, quod est
Ecclesia, per Christum Iesum, cui & adoptio redditur, & heredi-
tatis quae Abrahae promissa est.

§. 2. Eadem ratione Faustum Manichaeum, Deum
Patriarcharum, & ipsos Patriarchas accusantem con-
futat Augustinus. Disputatio eorum vtilis & audita
iucunda est.

[Faustus dixit: Scriptum est in Euangelio, quia mul-
ti venient ab Oriente & Occidente, & recumbent cum
Abraham, & Isaac & Iacob in regno caelorum. Vnde
ergo quare non accipitis Patriarchas? Absit nos quidem
cuiquam inuidere mortalium, quem Deus forte mis-
eratione respiciens sua, de perditione vnquam reduxe-
rit ad salutem: sed hoc sane nos eius esse iam clemen-
tiae ponimus, qui misertus sit non illius meriti, cuius
fuisse negare non possis, improbabilem vitam, ac per
hoc. Et Iudaeorum Patres Abraham scilicet, & Isaac &
Iacob, si est hoc pro certo de iisdem Christi testimo-
nium, quod adferis, quamquam fuerunt ipsi quidem
flagitiosissimi, ut fere Moyses indicat eorum prone-
pos, siue quis alius historiae huius conditor est, quae
dicitur Genesios, quicorum vires nobis odio omni,
fastidioque dignissimas scripsit: Sint tamen & ipsi iam
in regno caelorum; sint in loco, quem nec crediderant
vnquam, nec sperauerant, ut fere ex eorum liquido li-
bris apparet: dummodo tamen constet vobis etiam
constantibus, longo intervallo de terra ac penali in-
ferorū custodia, ubi se vitae merito coercebant à Chri-
sto Domino nostro liberatos, per eius scilicet mysti-
cam passionem peruenire ad hoc ipsum potuisse, si
peruenerunt, quod scriptum de eis est. Cui responderet
Augustinus, quomodo in tuto miser? quomodo in
tuto, qui re Patriarchas odisse dicis impuros, & Deum
adhuc plangis impurum? Certe illis Patriarchis post
aduentum Saluatoris praestitam purificationem, & da-
tam beatam requiem concessisti: Deus autem vester
& post aduentum Saluatoris, adhuc iacet in tenebris,
adhuc flagitijs omnibus mergitur, adhuc in impurijs o-
mnibus volutatur: ita non solum vita illorum homi-
num melior erat Deo vestro, verum etiam mors ipsa
facilior. In quibus autem sedibus erant iusti, qui exie-
rant ex hac vita priusquam Christus in carne venisset,
& vtrum etiam ipsos ad aliquid melius passio Christi
translulerit, qui in eum venturum, passurum, resurre-
cturum, non tantum crediderant, verum etiam hoc
ipsam sicut oportebat, prophetico spiritu praenuntia-
uerant in scripturis sanctis indagandum est, si quo
modo ad liquidum indagari potest, non hic temeri-
tates opinantium confectandae quorundam homi-
num, necdum tam execrabilis haereseos peruersitate ni-
mis longe à veritate aberrantium.]

Nequiores illi sunt, qui hodie in Deum & ab sola-
tam ab eo indictam necessitatem omnia reiciunt, &
tamen soli sapere, soli religiosi sibi & reformati viden-
tur, quibus omnia τὸ μὴ καὶ αὐτὰ πείθονται, omnia in-
honestum honesta videntur.

VERSVS 14.

*Et cum venisset Iesus in domum Pe-
tri vidit socrum eius iacentem, &
febricitantem.*

QUESTIO I.

Vbi Petri socrus curata?

§. 1. Marcus 1. v. 39. Lucas 4. 38. Surgens autem Iesus
de Synagoga, introiit in domum Simonis. Mar-
cus 1. Et protinus egredientes de Synagoga venerunt in domum
Simoni.